

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek), Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

PÉNTEK, 1944 MÁRCIUS 17

73. évfolyam 64. szám

Előfizetésben:

Évente . . . . . 840 félre 420
negyedévre . . . . . 210 havonta 70

Bolivia elismerte az új argentin-kormányt

Lisszabon, márc. 16

A brit hírszolgálat Buenos Airesből jelenti, La-pazi rádió közlése szerint hivatalosan jelentették, hogy a bolíviai kormány elismerte Farrell tábornok kormányát.

Ujabb jelentések a horvátországi partizánharcokról

Zágráb, márc. 16

A horvát sajtó folytatja jelentéseit a felkelők ellen vívott sikeres küzdelmekről. A horvát hatóságoknak legutóbb 473 katonaszökevény, illetve a partizánok által elhurcolt katonaköteles jelentette be visszatérését.

Szamobornál, Zágráb közelében a reguláris csapatok egy partizán-csoportot ugrasztottak szét és déli irányba üldözték őket. Varasdnál, Jasztrebarszknál, Károlyvárosnál és Goszpicsnál a harcokban 47 partizán sebesült meg, illetve esett fogságba.

Alexander tábornok nyilatkozata

Stockholm, márc. 16

Angliában egyre hangosabbá válik az elégedetlenség az Olaszországban operáló angolszász hadsereg lassu, csigaszzerű előrehaladása miatt. Alekszander tábornok indítatva érezte magát, hogy a szemrehányások élet vegye. A nyilvánosságnak adott intelme következő: „Az embereinknek ott-hon egészen hiányos és furcsa a forgalmuk a partraszállásokról. Azt hiszik mi egyszerűen, zene szóval partraszállunk és az utánpótlást is csomagokban zavartalanul rakjuk ki. De mindez korántsem úgy történik. Akik nem hiszik, jöjjenek ide és vegyenek részt a partraszállásban és természetesen a hadműveletekben is.”

Stettinius Moszkvába is ellátogat

Genf, márc. 16.

Stettinius az USA államtitkára rövidesen Londonba érkezik. Az államtitkár különleges politikai megbízatással jön Angliába és valószínűleg Moszkvába is ellátogat.

Visszatelepített bolgárok

Szófia, márc. 16

Hivatalos számadatok szerint eddig 24 ezer bolgár családot telelepítettek vissza az anyaországba. A visszatelepített családoknak 32 ezer akr földet osztottak ki, ahol a szegénysorsuak gazdálkodnak és házat is építettek maguknak.

Nevelnél engedett a bolsevisták nyomása

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

A keleti arcvonal déli részén nagy ellenséges erők sikertelenül kísérelték meg a német csapatok elszakadási hadmozdulatait áttörni. Az Ingulon, az ukrajnai Bug középhajlásánál Pogrebistyétől délnyugatra és Tarnopol keleti térségében súlyos védelmi harcok folynak, amelyek során a németek szakadatlanul ellentámadásokat vezettek. Tarnopol térségében folyó harcokban kiválóan kitűntette magát a Balzer őrnagy vezetésével egy lövész zászlóalj és a Lorscheid főhadnagy parancsnoksága alatt álló páncélosvasut szerelvény.

Neveltől északnyugatra a bolsevisták támadásának hevessége lelankadt. A küzdelmek során ismét súlyos veszteséget szenvedtek. A támadások pedig meghiúsultak.

Az utóbbi napok harcaiban a keleti arcvonal északi szakaszán kiválóan kitűntette magát a Jolecher SS főrohamvezető vezetése alatt álló hollandi SS önkéntes páncélos-gránátos ezred.

Nettunó hídfőjében az ellenség erős tüzérségi előkészítés után, páncélosoktól támogatva, több előretörést vezetett, amelyek súlyos veszteséggel meghiúsultak és azok során számos hadifogoly jutott német kézre.

A német távolbahordó tüzérség

az ellenség hajóforgalmát támadta Anziónál és Nettunónál, bomba találat érte az egyik ellenséges szállítóhajót és több más hajó visszatérésre kényszerült.

Északamerikai bombázó kötelékek ismét intéztek bombatámadást Róma ellen. Több városrészben tüzek keletkeztek és a lakosságnak is volt vesztesége.

Német csatarepülőraj elmúlt éjjel, kitűnő sikerrel támadta Nápoly város tengerpart berendezéseit, valamint hajócélpontokat. Négy ellenséges szállítóhajót 18 ezer tonnatartalommal súlyos találat ért. Az utánpótlási raktárakban rombolások történtek és kiterjedt tüzek keletkeztek.

Néhány angol zavartkeltő repülő elmúlt éjjel bombát dobott helységekre Németország nyugati területén.

A német légi erők erős kötelékei március 15-re virradó éjjelen ismét megtámadták London várost. A nagy tömegben ledobott gyújtó és repeszbombák nyomán kiterjedt rombolások és számos nagytűzek keletkeztek a város területén.

A Kanálisban lefolyt éjjeli harcokban a német biztonsági erők elsüllyesztették két hajóval gyors-hajót, egy további hajót pedig olyan súlyosan megrongáltak, hogy elpusztítása számításba vehető. Azonkívül 2 angol hajót lángba borítottak. Egy német vízijárművet torpedótalálat érte és elsüllyedt.

Berlini hang az USA és Argentina diplomáciai kapcsolatának megszakításához

Berlin, márc. 16.

Az USA és Argentína diplomáciai viszonyának megszakításával kapcsolatban a Transkontinent Press diplomáciai szerkesztője a következőket írja:

Az Argentínával való diplomáciai kapcsolatok megszakítása, amelyet Stettinius amerikai helyettes külügyminiszter szombaton a washingtoni sajtókonferencián közölte a nyilvánossággal, kikerekíti azt a képet, amelyet az Egyesült Államoknak a délamerikai államokkal szemben követett politikájáról már jó ideje alkottunk. Washingtonnak Buenos Aires-szel szemben követett eljárása mintapélda erre. Több mint négy éven át erős nyomást fejtettek ki Argentínára abból a célból, hogy a tengelyhatalmakkal való kapcsolatát szakítsa meg. Alig erőszakolták ki ezt súlyos gazdasági, pénzügyi és politikai presszióval, Was-

hingtonból az argentinai kormányt, amely alkalmazkodónak bizonyult, újabb fenyegetni kezdték és most bosszu jelentettek be amiatt, hogy az ország az Egyesült Államok nyomásának oly hosszú időn keresztül ellenállott. Arra való tekintettel, hogy Argentina és Németország között sohasem állott fenn, semmiféle ellentét, az argentinai kormánynak nehezebb eshetett, hogy tisztán és kizárólag az Egyesült Államok hatalmi éhségének kidvéri ezeket a kapcsolatokat kockára tegye és egy régi barátság kötelékeit szétlétpe. Annál kevésbé lehetett ez inyére az argentin kormánynak, mer minden argentinai és általában dél-amerikai politikus teljesen tisztában van azzal, hogy az Egyesült Államok délamerikai politikája egyáltalán nem biztonsági szükégletekből indul ki, hanem a délamerikai országokat teljesen függő viszonyba akarja hozni az

Egyesült Államokkal szemben, hogy ezeket az országokat lassankint gyarmati állapotba süllyessze. Ninc nevetéesebb annál, mint, hogy Németország tervei közé tartozik „a föld nyugati felének meghódítása is”. Minden értelmes embernek a fejéhez kell kapnia, ha ilyeneket hall és minden belátó ember tisztában van azzal, hogy ilyen szobeszéddel a yankee imperiaizmust eltakarni nem lehet. A valóságban az egész világ köz eleménye előtt itt bemutatják azt, hogy miként bannak el azokkal az államokkal és kormányokkal, amelyek belemennek az USA joga uatlan követeléseinek teljesítésébe. Egyik meghódolásból a másikba hajszolják őket és azok a feltételek, amelyeket a washingtoni békebarátok állítanak fel, minden alkalommal súlyosabbak lesznek.

Az ankarai angol nagykövet nem megy Londonba

Isztanbul, márc. 16

A Britanova angol hírgyűnökség jelenti, hogy ellentétben egyes hírekkel az ankarai angol nagykövet nem megy Londonba, hanem Kairóban megállapodik. A nagykövet Londonból hazatérő feleségével együtt tér majd vissza állomáshelyére.

Ausztrália tartózkodása

Stockholm, márc. 16.

Az USA kormány erélyes rendszabályok életbeléptetésével igyekszik Irországot a háborúba sodorni. Az ir kormány az ausztrálai kormányhoz kérelmet intézett, vállalja a közvetítést Irország és az USA kormány között, a rendszabályok visszvonása érdekében. Curtin, az ausztrálai kormány elnöke, válaszában kijelentette, nincs abban a helyzetben, hogy a kérelemnek eleget tehesen.

Érdemkereszt munkásoknak

Budapest, márc. 16

Horthy Miklós kormányzó nemrég alapított új érdemkereszteket március 15-én a magyar nemzet nagy ünnepén osztották ki azoknak a munkásoknak, akik hadifontosságú üzemekben kiváló teljesítményükkel a kitüntetésre rászolgáltak.

Páncélszekrény szétolvasztása Algirban

Madrid, márc. 16.

Hiteles forrásból eredő hír szerint, Algirban a francia felszabadítási bizottság épületében betörők jártak. A tolvajok a pincéből nyílást vágtak a pénztárhelyiségbe, behatoltak, kiolvasztották a nagy páncélszekrény egyik oldalát és mindent, amit a szekrényben lettek, elvitték. Az iratok között voltak az Algir—Moszkva közötti politikai viszonyra vonatkozó titkos okmányok is. Általános az a vélemény, hogy a betöréses lopást az angol titkos rendőrség: a Secret Service rendezte.

A titokzatos szabadkőművesség

A szabadkőművesek fennem hi deték, hogy hogy mozgalmuk minden művelt ember számára megközelíthető, és titkos szertartásai nincsenek. Mindez azonban nem igaz, mert nemcsak a köztudat hiszi, hogy a szabadkőművesség titkos jelképekbe és gyülekezésekre foglalta tanításait, hanem szertartásai is ezt vallják.

I. Külön szertartáskönyvük gondoskodik arról, hogy az egész világon egyöntetűen folyjék a szabadkőművesség titkaiba való beavatás. Ha belépünk egy szabadkőműves „páholyba“, a legelképezhetőbb dolgokat látunk ott. Elsősorban felhomály uralkodik a teremben. Eleinte nem is tudjuk kivenni a furcsa alakzatokat, amelyek a páholyban célszerűen elhelyezve azt a célt szolgálják, hogy a belépőt megdöbbenés. Erre a célra előkészített csontvázak álldogálnak, vagy függnek a falakon, a sarkokban, sőt a páholy diszesebb helyein is. Üres szemű, éles fogu emberi koponyák vannak ravasz módon elhelyezve falbanyuló mélyedésekbe, emberi lábszárak össze vissza dobálva, célzatos rendtelenségben. Az egész úgy fest, mintha egy sirkamrába lépnénk. A főterem, ahol a főmester emelvénye van, különösen érdekes. A trónust halálfejekkel díszített kárpit takarja. A terem közepén koporsó van, fekete lepellel leterítve, rajta megint halálfej. Előtte gyertyaszál halvány fénye imbolyog. Maga a terem azt a benyomást kelti bolthajtásaival, apró ablakocskáival, márvány padlózatával, kietlenségével, mintha egy jobbfejta sirkamrába léptünk volna.

De a páholy többi részeiben is halálszagu elrendezés uralkodik. Főleg az úgynevezett „csontkamra“, „sötét folyosó“ kelti a gyanutlan látogatóban a borzalom és félelem érzelmeit. De csak eleinte, mert aztán az ember hozzászokik ehhez a szádékolt ijesztgetéshez, és már fel sem veszi. A végén pedig még nevet is rajta! Elvégre a XX. században élünk, ilyen gyerekes fogásokkal nem dőlünk be a titokzatos tudományok!

II. A berendezésen kívül maguk a szabadkőműves szertartások is a titokzatosság jegyében állnak. Mert nem megy ám az egyzerre, hogy valaki máról holnapra tagja legyen ennek a társaságnak! Ho-szu ina-éveket kell előbb eltölteni, aztán küönböző humbugokkal beavatják fokról-fokra a szabadkőművesség eszmevilágába. Nézzük csak közelebbről ezt a felavató szertartást!

A felavatandó jobbát a főmester megfogja, a szertartásmester leveszi az oldalról (mert ez is van ám a szabadkőműveseknél!) a körzöt, egyik hegyét az ujonc mezitelen balmellikására, vagyis a szívére illeszti mire a főmester e szavakat mondja: „Miként e körzö hegye jelkép gyanánt mellét érinti, azonképpen hason ezen óra emléke szívéig, hogy örök időkhig emlékezzék arról, amit ma megfogadott!“

Ezután a főmester jobbába veszi a kalapácsot és közben háromszor az ujonc szívére illesztett körzöre üt és ezeket mondja: — „A Világegyetem Nagy Építőmesterének dicőségére (ez szerintük az Isten!), a Szabadkőművesség nevében, Jelképes Nagy Páholy nevében, főmesteri hatalmamnál fogva Önt szabadkőműves tanoncmesternek és az X nevű páholy tagjának ezenel felavatom!“

Persze mindezen szertartás közben az új „testvérnek“ be van kötve a szeme egy kendővel. A jelenlévők lábujjhegyen csendben, körül csoportosulnak. „Főmester testvér! — hangzik most egy hang — ujonnan felvett testvérünk számára kérem a „gyenge világozást!“ Az ujonc szeméről

Lelkes munkát végeznek a magyar kultúra öntudatos harcosai a nagybecskereki járásban

Nagyzezsény, márc. 16

Mint már jelentettük, Oláh Lajos a BMKSz nagybecskereki járásvezetőjének kezdeményezésére Nyárai Rezső kisebb szintársulatot szervezett, melynek az a feladata, hogy a nagybecskereki járást bejárja és minden faluba elvigye a magyar művelődés legértékesebb és legújabb termékeit. A társulat már megkezdte körutját és mindenhol óriási érdeklődéssel várják vendégszereplését. Legutóbb Nagyzezsényen vendégszerepeltek. De nemcsak a nezsényiek, hanem a szomszédos falvakból — még Módosról is sokan ellátogattak megézni a színlelőadást. Érdekes, hogy a nezsényiek közül nagyon sok német és szerbajku polgár is látogatta a jólsikerült előadásokat.

A kis társulat műsora úgy van összeállítva, hogy kétórás műsor keretén belül lehetőleg mindent adjon. Szórakoztatva tanítanak. Késégtelenül a műsor gerince K. Végh Vilma egyfelvonásosa a „Megoldás“ a műsor legértékesebb része. K. Végh Vilma egyik legsikerültebb szindarabja az egyfelvonásos. A „Megoldás“ tulajdonképpen propaganda az egyke ellen. Ezzel szemben örömmel állapíthatjuk meg, hogy a szindarabból nem érzik ki a propagandisztikus szándék, hanem hol sirva, hol kacagtatva folytatja harcát a legnagyobb népi betegség, az egyke ellen. Szerepel ezenkívül a műsoron még nívós felolvasás, modern versek, magyar táncok, magyar énekek és egyfelvonásos.

A szintársulat tagjai a következők: Nyárai Rezső az együttes vezetője, Báthory Margit, Ormay Maca, Sárík Vilma, Végh Margit, Dániel György László, Fülöp János, Jakabfalvy Géza, Kain Lajos, Nagy László és Vastag Mihály. A műsor összeválogatásánál nemcsak nevelő céltatot kellett tekintetbe venni, hanem feltétlenül kisszámú társulatot kellett szervezni. Így a szereplőknek majdnem kivétel nélkül sokoldalúak-

hirtelen leoldják a kendőt és az új testvér ijesztő képet pillant meg maga előtt: szívének szegzett meztelen kardokat tartó ismeretlen embercsoportot, amely fenyegető tartással veszi őt körül. „Kedves testvér, — szól erre a főmester, — az Ön ellen irányított fegyverek jelképileg azt a büntetést lelentik, melyet a hűlen, vagy az áruló testvér érdemel! De a fegyverek azt is jelentik, hogy szövetségünkben minden egyes testvérét valamenynyen helytállunk és mindig készen vagyunk testvérünket megvédelmezni!“

De ezzel még nincs vége a szertartásnak! Az ujonc szemét most megint bekötik, a páholy tagjai csendben leteszik a kardjukat, körbeállnak, megfogják egymás kezét, láncot képeznek, melybe az ujoncot is beillesztik. Közben a páholyt teljesen megvilágítják mire újból egy hang hallatszik: „Főmester testvér, ujonnan felavatott testvérünk számára kérem a teljes világozást!“

A kendő most már véglegesen lehull az új testvér szeméről. Ebben az ünnepélyes pillanatban felcendül az orgona hangja (ez is van ám a sza-

nak kell lenni, hogy minden téren megállják helyüket. A társulat névsora azt igazolja, hogy a célt sikerült is maradéktalanul megvalósítani és falvaink, ahol megfordulnak, valóban nívós és tartalmas előadást kapnak. Ugy Nyárai Rezsőről, mint a társulat valamennyi tagjáról elmondhatjuk, hogy a magyar kultúra hősie. Hiszen a legutóbbi kirándulás alkalmával is olyan faluba látogattak el, amely nem fekszik vasutvonal mentén. Aki ismeri a bánáti sáros utakat, az megérti milyen áldozatot jelent egy-egy ilyen kirándulás. A szereplők a hét napjait munkában töltik el és vasárnap, mikor a megérdemelt nyugalmat élvezhetnék, a bánáti magyarosság művelődésének érdekében elindulnak fáradságos és áldozatkész utjukra. Szombaton délután a kis társulat a déli órákban igen vig hangulatban indult el vonaton Torontálszécsányig. Ezután kezdődött meg az ut viszontagságosabb része. A derék nagyzezsényiek küldtek ugyan kocsit a társulat elé, de a sár olyan nagy volt, hogy a szereplőknek három kilométert kellett megtenniük gyalog a nem éppen ideálisnak mondható uton. Bizony az elegáns városi cipők és ruhák ugyancsak elpiszkolódtak. A társulatnak nem egy tagja még életében nem gyalogolt annyit, mint ez alkalommal, mert nem kevesebb mint három kilométert kellett megtenni a kocsikig. Mikor a kocsikaraván elindult végző célja felé, a társulat két legfiatalabb hölgytagja bizony szó szerint a fejebubjájáig sáros lett, de senki sem uszta meg többkevesebb sárral. Senki sem zugolódott, a dolgot a tréfásabbik oldaláról fogták fel valamenynyen — különben nem is vállalkoztak volna ilyen körútra. Mindenki örömmel szállt le a kocsikról, hogy a viszontagságos ut már véget ért.

Annak ellenére, hogy még a szomszédos falvakban is nagy érdeklődéssel várak a városi szín-

hadkőműves páholyban!) és ezután következik a szabadkőművesi eskü felolvasása. Utána egy fogad ímat íratnak alá az ujonccal, amelyben az kötelezi magát, hogy a szabadkőműveség titkait megőrzi és mind azt, amit a szabadkőművesek szokásaira nézve megtudott, vagy a jövőben meg fog tudni, soha semmi módon el nem árulja.

Ha a titokzatos, ijesztgető berendezés nem is áruzkodnék, most aztán végkép kibujik a szög a z-ákból! Az ujonc fogadalommal kötelezi magát, hogy a „titkokat“ megtartja, a nagyközönség számára azonban arcátlanul hazudják, hogy nincsenek titkaik. É hogy a megtévesztés teljes legyen, még ugyanazon a szertartáson azt is hangsúlyozza a főmester: „nekünk művelt és erkölcsös emberek előtt nincsenek titkaik!“ Ennyire hihetünk ennek az intézménynek! Igenis titkos szervezett, amely Magyarországon csak rombol! A magyar egység, a magyar tudás, a magyar ügy mellett nem álltak ki, a magyarságon nem „építették“ semmit, hiába voltak „kőművesek“!

játszókat, a társulat megérkezése után rögtön szomorú hírt hallottak. A faluban két párt van, az egyik rész úgy gondolta, hogy még a kulturmunkába is politikumot kell vinni. Sok helyen megfordultak már a nagybecskereki színjátszók, de arra ami Nagyzezsényen történt még nem volt példa. Színjátszóinknak nagyon jó a hírüvük és büszkén állapíthatjuk meg, hogy nem ok nélkül. És mégis akadt Nagyzezsényen, aki a faluban olyan propagandát fejtett ki, hogy az előadást ne látogassák. Örömmel kell megállapítanunk, hogy az intirkálás nem járt sikerrel, hiszen akik ezt az alkalmat akarták megragadni, hogy a másik pártot megbuktassák kisebbségben maradtak és az előadások a legagyobb siker jegyében folytak. A legmódosabbak megtagadták az áldozathozatalt. Szomorú és elrettentő példa a nagyzezsényi, de akad benne felemelő és biztató. A falu szegény emberei mident elkövettek, hogy a nagybecskereki vendégek a lehető legjobban érezzék magukat, ami teljes mértékben sikerült is. Meg kívánjuk jegyezni, hogy míg a legmódosabb gazda sem szobát, sem kocsit nem bocsátott a magyar kultúra terjesztői részére, addig akadt más nemzetiségűk, aki nem csak gavallos vendéglátásban részesítette a társulat egyik tagját, hanem vasárnap délután valamenynyi becskereki vendéget meghívta.

Szegény magyarok, csillogó szemmel szaladtak, agitáltak, hogy az előadás minél jobban sikerüljön. Hiszen nagy volt a „konkurencia“. Eddig a faluban nem volt mozgóképszínház és történetesen éppen aznap, mikor a nagybecskerekiek bemutatkozó előadásukat tartották, kezdődött a mozgóképszínház előadás is. Ezenkívül a kisebbik magyar részről a propaganda volt, hogy ne látogassák az előadást. Az aknamunkát végzők vasárnap délután ellátogattak a kocsmába, ahol az előadást tartották és ott nem éppen épületes jeleneteket rendeztek. Este ezeket a gyászvitézeket nem láttuk az előadáson.

Örülünk és büszkéek vagyunk, hogy az intrikálók távol tartották magukat, így impozánsabb és szebb volt a falu ünnepe, mikor a város és falu egymásra talált. A derék magyarok, akik fáradságot és anyagaikat nem kimélve szervezték meg a kulturális megmozdulást olyan lelkesen és fáradhatatlanul végezték munkájukat, hogy a már említett közlekedési nehézségek ellenére a kis társulat elhatározta, hogy mire abszolválta első körutját ismét ellátogat Nezsénybe. Ez az elhatározás azért született meg derék színjátszóinkban, mert be akarják bizonyítani, hogy a magyar kultúrába nem szabad politikumot vinni.

A társulat ezuton mond köszönetet a nezsényieknek a valóban magyaros vendégszeretetért és azt üzeni nekik, hogyha kulturáról van szó ne nézzék, hogy ki és hányan intrikálnak az előadások ellen, mert azok a magyarok ellenségei. Felemelt fejvel előre és dolgozni, aki dolgozik csak azt lehet kritizálni. A tehetetlenek és munkakerülők szeretnek csak kényelmesen, bírálgatni.

HIREK

Vasárnap	Márc 31 nap
12	Kat. A3. Oculi Prot. A3. Gergely
Hétfő	Kat. Szabin †† Prot. Csongor
Kedd	Kat. Matild †† Prot. Matild
Szerda	Kat. Nemzeti ünnep Prot. Nemzeti ü.
Csütörtök	Kat. Geréb †† Prot. Henriette
Péntek	Kat. Patrik pk. ††† Prot. Gertrud
Szombat	Kat. Sándor pk. †† Prot. S. Ede

Időjárás - A hó eleje esős, hűvös 10-17 között meleg, száraz idő. A hó végén sok eső. - Március hó 12-én a nap kel 6:04 és nyugszik 17:45 órakor, március hó 18-án 5:52 kel és 17:53 órakor nyugszik. 20 perccel hosszabbak a nappalok. - **Holdváltások:** Első negyed 1-én 21 óra 40 perckor. Holdtölte 10-én 1 óra 28 perckor. Utolsó negyed 17-én 21 óra 5 perckor. Újhold 24-én 12 óra 36 perckor. Első negyed 31-én 13 óra 34 perckor. - Tavasz kezdete 20-án 19 óra or

Ma a Czikajló gyógyszertár Göringgasse (Fő ucca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszertár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Beeskerek (Nagybeeskerek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Szakity Momir lakik Horthy Miklós ucca 51. szám alatt.

Katonafélóra

A belgrádi rádió idónkint katonafélórát rendez. A legutolsó magyar honvédeknek szóló műsora 14-én este nyolc óra után került sor, melynek keretén belül néhány bánati kedvencünk is mikrofon elé lépett.

A két bájos Marok lány most énekelt először rádióba. Lehet mondani, hogy a tűzkeresztséget nagyszerűen állták meg. Az ember azt hitte volna, hogy esetleges megilletődésük, hangjuk kárát vallja. De nem. Olyan biztonsággal és muzikális lényüknek minden melegségével énekelték „A szívem én a két kezembe zárom” című dalt, mintha az ilyen szereplés lenne a kenyérük. Hangjuk lágyan, kedvesen nyargalt az éter hullámain, meglepő szövegkiejtéssel párosulva. Szép volt és büszkének voltunk rájuk.

A másik szereplő Falvay Mihály dalénekes volt. Olyan volt, mint mindig. Ritka csillogású hangjára a dicsérő jelzőket fokozni már alig tudjuk. „En vándor vagyok” című dalával megindítóan halk bucsut lehelt felénk. A legszebb Vitkay dallal: „Szeretnék még egyszer én is hazamenni” megrikatott. A művész legsikerültebb számát, melynek megválasztása egyúttal izzó magyarságát dokumentálja a: Piros

Háborús és politikai helyzetkép

A feltétlen megadás annyi vitát és vihart keltek elvét fél évvel ezelőtt akarták először gyakorlatilag ér ényesíteni. Badoglio kormánya fogadta el Olaszország nevében abban a fegyverszüneti szerződésben, amelyet Ei enhower tábornokkal megkötött. Az elv maradtakalan keresztülvitele azonban nem sikerült. Német csapatok villámgyors ellen-rendszabályai következtében a fogságból kiszabadított Duce az olasz nemzet nagyobbik felét a további ellenállás ujára irányította. Az olasz hajóhad jórésze angol-szász kezbe került ugyan, — elosztá áró az angol-szászok és bolsevikiek között most folynak tárgyalások, — egyes olasz seregtestek és csapatrészek az angol-szászok előtt le is tették a fegyvert, illetőleg csatlakoztak hozzájuk Dodekanesos szigetén, vagy a Titonozogalomhoz a Balkánon, Közép- és Észak-Olaszországban azonban rövidesen megkezdődött az új olasz közvélemény szocialista véderő megszervezése, fél évvel a feltétlen megadás után pedig ez az új haderő részei szárazon, levegőben és legújában a Földközi-tenger vizein folytatja a harcot a beengedett ellenséggel szemben.

Fél évvel ezelőtt és utána hosszú hónapokon át gyakran olvashattunk és sűrűn hallhattunk hivatalos és félhivatalos angol-szász bolsevik nyilatkozásokat arról, hogy a feltétlen megadás elve egészen magától értetődően vonatkozik Németországra és Japánra.

A Teheránban tartott államfői értekezlet az előre elkönyvelt, megvívott tökéletesen bebiztosított végső és a kétségtelenül, totális győzelem hangulatában oszlott szét. A feltétlen megadás elvét az új erőre kapott hírverés sziklaszilárdnak jelentette ki, a következő 90 nappal pedig olyan világokat megrázó harctéri eseményeket jósolt, hogy az azoktól való félelem a feltétlen megadást, mint a végpusztulástól való menekvés egyetlen szalmaszála, utolsó reménysugarát tűntethette fel azok szemében, akik eddig is mindig reszkettek és féltek.

Az után multak a napok, hetek és hónapok lettek belőlük. Semmi világot megrázó harctéri esemény nem történt. Helyettük láttunk erős diplomáciai és gazdasági hadjáratot Spanyolország ellen, láthatunk meglepő fordulatokat az angol-szász török viszonylatban, mostanában pedig figyelemmel kísérhetjük a Finnország ki kapcsolására folyamatba tett diplomáciai hadjáratban azt a meglepő tényt, hogy ettől az országtól, — legalább a látszat szerint és betű szerinti értelemben, — nem követelnek feltétlen megadást.

Néhány nappal ezelőtt végre tudomást vehettünk arról, hogy Londonban angol-amerikai értekezletre készülődnek, amelynek tárgysorozatán szerepelni fognak a fegyverszüneti feltételek. A Csatornán, illetve az Óceánon útról érkező hírek szerint a fegyverszüneti feltételek szövegezésénél felül fogják vizsgálni a feltétlen megadás elvét is. Azt mondják ezek a hírforrások, hogy angol-szász részről a feltétlen megadás elvéhez is csak a Szovjetunióval való összhang érdekében

hajnal, fehér álmom, zöld remény című hazafias dallal érte el. Ezt szebben előadni már nem is lehet.

Honvédeink bizonyára élvezettel hallgatták a nekik szóló műsort is ha a dalok jóleső melegséget loptak a szívük tájára és

ragaszkodtak, miután azonban a Szovjetunió Finnországgal szemben már eltért ettől az álláponjtól, az angol-szász hiatalmakat sem kötelezi többé az elvhez való szigorú ragaszkodás.

Önkénytelenül is kérdeznünk kell, hogy miért változott meg egy fél év után odaát az álláspont. A felelet nagyon egyszerű. A háborús és diplomáciai események nem úgy folytak ez alatt a fél év alatt, mint ahogyan azt a tulsó oldalon remélték. Röviden fel is sorolhatjuk, hogy az előzetes számvetéssel szemben mi minden nem történt meg és mi minden történt váratlanul.

Elsősorban nem váltak be azok a remények, amelyeket az angol-szászok Badoglio kapitációjához fűztek. Az olasz szárazföldön folyó háborús események egy angol generális találóan egy cirkecomb fokozatos lerágáshoz hasonlított, hó apok óta egy helyben opog. A „cirkecomb” nagyon rágós-nak bizonyult. A délolaszországi arcónalon Clark haderegének számtalan támadása tört meg, Netuno pedig hetedik hete állandóan vérző seb. — Tito negyedmillió seregéből, — amelynek talán fele sem igaz, — az elmúlt hat hónap alatt kéreken ötezer ember esett el és 25 000 került fogdába, vagy adta meg magát kegyelemre. — A Dodekanesos szigetéről már régen hadifogdába kerültek az ott partra szállt angol csapatok, vagy elmenekültek török felségterületeire. — Hadi, kereskedelmi és csapatszallító hajók állandóan pusztulnak a Földközi tengeren.

Keleten a vörös hadsereg nem tudta még a viszonylag csekély keleti német haderőt sem leküzdeni. Az angol és amerikai vezérkar iródaiban, — ahol végeredményben szintén komoly és képzett katonák ülnek, — az orosz térnyerés, a nyolchónapos orosz offenzíva mérlegét bizonyára nem úgy értékelik, mint azt a saját tudatos hírverésük a világgal elhitetni akarja, hanem tárgyilagos-sággal, összes tényezők figyelembevételével.

Az angol hadügyminiszter költségvetési beszédében kénytelen volt rámutatni arra, hogy Burmában hibák történtek. Az előkészületek nem voltak megfelelőek. Ez a beímerés az Arakan hegyei között elpusztult 7 brit indiai hadosztályon már nem segít. Nyolc hét múlva eős időszak következik. Mounthbatten lord döntő támadása tehát ismét újabb fél évre toldódik ki.

A Csendes-óceán szigetvilágában az amerikai főamadás előkészítését szolgáló megindulási alapokért folyik még mindig a harc. Ennek során az amerikaiak a szigetnyeregékért, akár csak az oroszok a keleti térnyerésért, — nagy áldozatokat fizetnek, hogy csak a bouganvillei hat, a Guilbert szigeti két és a Marian szigeti tengeri és légitámadás veszteségeire emlékeztessék.

A nyugati légiháború képe alaposan megváltozott. Egyrészt a német elhárítás erősödött meg rendkívüli módon, másrészt a német visszacsapások ereje Londont pusztítja.

egy félórára elfelejtették velük a hazánk fölött tornyosuló vészes felhők közelségét, akkor a fent említett szereplők becsületos önzetlen munkája olyan teljesítmény, melyért csak a hála és elismerés hangján szólhatunk.

Halálozás. Mint őszinte részvétellel értesültünk, Máté József, a Harsnyagvar r. t. szövőmestere 37 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor ment végbe nagy részvétellel a róm. kat. temető kápolnájából.

A budai evangélikus egyházközség fennállásának századik évfordulóját ünnepli. Az egyházközséget József főherceg palatinus Württembergből származó hitvese Mária Dorottya alapította.

XII. Pius pápává történt koronázása évfordulóján Zágrábban a Katedrálisban misét szolgáltattott dr. Sztepinác érsek. A misén Precevic tábornok jelent meg a Poglavnik képviselőjében.

Ujabb földrengés. A bukaresti földtani intézet március 12-én este 7 órakor földrengést jelentett Bukaresttől 160 kilométernyire.

Lopás a Szent Imre fürdőben. A budapesti Szent Imre fürdő rak-tárából eddig 500 lepedőt és háromszáznál több fürdőköpenyt loptak el. A véletlen, illetve a rendőrség ébersége a tolvajok nyomába vezetett. Az uccán föltartóztattak 2 férfit, akiknek kosarában lepedőket és fürdőköpenygeket találtak. Kitünt, hogy azok a lepedőket és köpenygeket a Szent Imre fürdőből lopták el és olcsó áron kínálták eladásra.

Légvédelem Bukarestben. Bukarest városi tanácsa 60 millió lejűt állított költségvetésébe légvédelmi költségek fedezésére.

Németországban dolgozó szerb munkások eddig 168.166.241 dinárt utaltattak át Szerbiába.

Távbeszélő államos bérlők háborús hozzájárulása címén, a bérlőkre 1000—5000 kunáig terjedő összeget rótt ki a horvát kormány.

Lirák kieserölése. A banditáktól megtisztogatott Korcsula szigetre a horvát állampénztár bizottsága érkezett. A bizottság a szigeteken még forgalomban levő lirákat bevonja és helyébe kunát ad.

Tulajdonjog rendezése. A Beszszarabiából és Bukovinából Bulgáriába visszatelepített bolgárok-nak kiosztott földek tulajdonjogát a kormány törvény útján szabályozta.

Opiumtermesztés szabályozása. Kinában az ópiumévezés következtében évente milliónyi ember pusztul el. A kormány most törvény útján szabályozza az ópiumtermesztést, azt szigorú ellenőrzés alá helyezi. Ugyancsak állami monopól alá veszik a mákot, amiből az ópiumot sajtolják.

Hengerprésem

10%-on **presem VASKOT** és elad egy 24x35 talcaprészt.

291 Deli András, Debelyácsa.

Jókarban levő, modern, szürke párnázott gyermek sportkocsi

eladó.
Pakal Mihály, Beeskerek, a főpostával szemben (Demkő-ház). 217

Két forradalom

XV.

Tegnap azt hittük, megmenekültünk. Tegnap híre jött: a tanácskormány megbukott, a vörös hadsereg mindenütt szalad. Végük van! Másra áthárították fegyvereik balsikerét és a nép haragját a polgárságra. Megismétlődik a Károlyi-forradalom játéka. Program helyett legyen kereszténymészárlás! A piacon beszéltek: Jön Szamuely rendet csinálni! Meg kell bosszulni az elesett vörös katonák életét!

Mozgósítás... Az újság csupa felkiáltójel. A gyári munkászászlóaljokhoz! Rendelet! Felhívás! Parancs!

Pogány elvtárs riadót irt: „Rossz hírek jönnek a frontról. A fronton való vereségünk a burzsoázia diktatúrájának visszatérését, a fronton való győzelmünk a proletárság diktatúrájának megmaradását jelenti. A szervezett munkásságon áll minden. Ma az a helyzet, hogy Budapest forradalmi proletársága nem bizhat többé a frontban, hanem éppen ellenkezőleg. Budapest proletárságának kell forradalmi lendületével megmentenie a frontot. A diktatúra válságához értünk...”

Csak ezután a vallomás után hömpölyög ki az újságból Budapest piros május ünnepének a késő leírása: Biborszinben a főváros. Százvezrek az uccán. Népvádorlás a Városliget felé. Kivilágítás, tűzijáték...

És az emberek, akik azt várták, hogy az ünnepen majd enni adnak nekik, éhezve, a vörös színtől beteg szemmel, mint az örültek tántorogtak, a nagy bizonytalanságban.

A vörös téboly tobzódó színe még ott lógott a házak falán, amikor 2-án délután, az Uj-Városháza nagytermében remegve összeszebujt a kormányzótanács. Közben megeredt a zápor. A harmincmillió vörös papírszövet ázott mindenfelé az esőben. A vörös festék végigfoly a házak falán, a gipsz-szobrokon, az aszfalton. Minden vörös lett. Pesten azt mondják: óriás, véres mészárszék a város. És uccáin elterjedt a hír, hogy megbukott a diktatúra...

A májusi nap háta mögött elrejtve közlik az újságok a munkástanács riadót ülésének a részleteit. Kun Béla belekiáltott a terembe, hogy az „imperializmus felvonuló csapatai elől a vörös hadsereg szaladó tömegei menekülnek. Nekem — mondotta emelt hangon — amikor ebben a Tanácsmagyarországban most a legutóbbi napokban körülnéztem, Gorkij egy novellája jutott eszembe. Gorkij Párisba ment, keresni a forradalom szellemét, hogy segítséget nyújtson az oroszországi proletariátus vívódó forradalmának... Kereste a régi jó frigiai sapkás forradalmat, kereste, kutatva elvezették valami hotelbe, hol egy kurtizánt, egy félig-meddig uccai sorba süllyedt nőt talált, akit arra kért, hogy ne adja el magát a cárnak, segítse a forradalmat. És a nő, a kurtizánna vedlett forradalom mégis megadta magát a cárnak, mire Gorkij így végzi: „Szerettem volna vé-

res, genyes nyálamat a szemébe köpni.”

És ez jut eszébe Kun Bélának, mikor „ebben a Tanácsmagyarországban” körülnéz és arcába meri ezt modani annak a nemzetnek, amelynek egykor Kossuth Lajos azt mondta: „Leborulok a nemzet nagysága előtt.” Ő leborult, Kun Béla pedig köpni akar na.

Egy darab ideig csak a szemem szedte a betűt... Senki se akadt, hogy beléfojtsa a szót... Kun Béla rettentő gettó nyelven tovább beszélt.

„... A többsége a csapatoknak olyan, hogy védtelenül van kiszolgáltatva Budapest az ellenség támadásának. Arról van szó, elvtársaim, hogy daadjuk-e Budapestet, vagy pedig küzdünk Budapestért. Én, elvtársaim, azt mondtam mindig: nem ismerem erkölcsöt és erkölcstelen. Én csak egyet ismerem, azt, ami használ a proletariátusnak és azt, ami árt a proletariátusnak. Én azt mondom, hogy becstelenség a burzsoáziának igazat mondani, hogyha ez az igazság árt a proletariátusnak. De én, elvtársaim, a proletariátusnak nem fogok hazudni. Azt is elmondom önöknek, hogy a munkászászlóaljokban nincs meg az a harcokésztség, hogy Budapest megmentésére gondolhassunk...”

Igy beszél saját jelleméről az az ember, aki korlátlan hatalmáról megvallja, hogy: „Mi kis csoport, a munkásmozgalom többsége ellenére kezdtük el a harcot a diktatúráért...” És megvallja sikerének rettentő titkát. Károlyi Mihály hazaárulását. „Valami érzés van benne, hogyha most elpusztul a diktatúra, csak azért pusztul el, mert kevés vérebe került a proletariátusnak. Igen olcsó volt, ingyen adták neki...”

Csakugyan semmibe se került, csak a Judás pénzbe és talán Magyarország életébe.

Mert Kun Béla most már lemond egész Magyarországról, följánlja a birodalmat, hajlandó kielégíteni minden cseh, román, szerb területi igényt, ha a hatalmát meghagyják neki, mint mondja: „Budapestet, ahol a tagadás megvetheti a lábát a kapitalizmussal szemben.”

Az argentin kérdés katonai vonatkozásai

Az általános erőviszonyoknál fogva sem gyakorolhat befolyást a jelen világháború menetére, hogy Argentina hadereje melyik táborhoz csatlakozik, bár földi hadserege minőségileg, hajóhada ezenfelül még nagyságban is első helyen áll a Dél és Közép-Amerikában fenntartott haderők között. A hajóhad túlnyomóan korszerű egységekből áll (a többek között 2 csatahajó, 2 cirkáló, 2 repülőgéphordó, 12 romboló stb.).

Mégis az Argentinában uralkodó belpolitikai nyugtalanság az általános katonai helyzet megítélésének nézőszögéből különös figyelmet érdemel. Mi lehet ugyanis az oka annak, hogy a 264 millió lakossal bíró Ame-

Nem emberi hatalomvágy ez többé, de féktelen állati mohóság, amely le engedi tépni a préda tagjait, csak hogy a szívet felfalhassa.

És miután alkuba bocsátotta egy nemzet ezeréves hazáját, cserébe egyetlen városért, ijedtében táviratilag kínálta fel rabló kis szomszédainak az ősi földet, e példátlan tettéről mindössze annyit mond elvtársainak: „Nem élvezetből csináltuk, amikor azokat a sürgönyöket elküldtük a körülöttünk lévő burzsoá államok kormányainak...”

És idegenebb nyelven, idegenebb lélekkel még sohase beszélt senki Magyarországon.

De míg Kun Béla szónoklatában elmondta: „Én nem vagyok kétségbeesve... nem kétségbeesést akarnék kelteni, elvtársak... az én számból nem hallhatnak kétségbeesítő szavakat... Én sohasem fogok kétségbeesni... azért mondom, hogy sohasem fogunk kétségbeesni... súlyos idők, melyek nem kétségbeesettek... egyre-másra híreket hoztak az ülést rembe. A harci helyzet még nem reménytelen! A hangulat hirtelen megváltozott. A szónok megint önértelmes lett:

„Ha lehet védjük meg a diktatúrát Budapest előtt, a Bakonyon keresztül Wiener-Neustadtig... A hatalomról lemondani nem szabad!...”

A munkástanács döntött. És határozatában kötelességévé tette a szervezett munkásságnak, hogy „a végsőkig védje meg a proletárdiktatúra vívmányait.”

Hogy ez a védelem milyen lesz, arról a gyűlésen egy Surek nevű elvtárs mondott valamit:

„Tisztelt Munkástanács!... a burzsoázia mindenütt vigyorog és örül. Ezt a vigyorgást rá kell fagyasztani az ábrázatokra! Holnap ki kell mennünk a gyárakba és az legyen a legelső, hogy a burzsoáziát tényleg tessék kiirtani a szó szoros értelmében. Tehát be kell váltani azt a kijelentést, hogy mire ideér az entente, ne találjon mást, csak hegyeket a burzsuj holttestekből és egy elszánt proletársereget. Annyi burzsoát sem szabad életben hagyni, hogy kormányt lehessen belőlük alakítani.”

A lapok nem közölték a beszédet. A külföld miatt. De a politikai agitátorok széthordják Surek elvtárs szavát. (Folytatjuk.)

hogy a jövődő győztesekkel szemben a háború alatt miként viselkedtek: velük szövetségben vagy ellenük küzdöttek, semlegességük esetén pedig jó vagy rosszindulatot tanúsítottak irántuk.

Nos, úgy látszik, Argentina egyáltalában nem lájja biztosítottak az angolszászok győzelmét mert hiszen ellenkező esetben iparkodott volna azok oldalán a háborúban résztvenni, vagy legalább a legmesszebbmenőleg jóindulatú semleges maradni. Mindennek azonban semmi nyoma sem mutatkozott. A váltakozó argentin kormányok a háború kezdetétől fogva többször is kifejezést adtak annak nyilván józan erőmértékelés alapján létrejött meggyőződésüknek, hogy a háború sorsa legalább is eldöntetlen. Ezért iparkodtak a közelmúltig a legszigorúbb semlegességet betartani.

Argentina magatartásának jelentőségét növeli, hogy mint amerikai állam jobban képes megítélni az Egyesült Államok hadviselési erejét, mint más világrézek államai, továbbá hogy mint eddig semleges, tehát eddig az egész világgal diplomáciai összeköttetést fenntartott állam jobban látja és mérlegelheti a kölcsönös erőviszonyokat, mint a hadvi elők, egyszerűen azért, mert az erőviszonyokból való következtetések levonására amazoknál széle ebb alapszámokozhatók. Hiába akarnak az Egyesült Államok ott szelid és kevésbé szelid nyomással más elfogást meggyökereztetni.

A vázolt helyzet jut kifejezésre a legutóbb argentin belpolitikai eseményekben.

Városi Élelmezési Hivatal.

431—1944. szám.

Hirdetmény.

Mindazok, akik az 1943/1944. gazdasági évben házilag vágtak sertést és az előírt szociális célra szolgáló mennyiséget Glaug József és Bruszin Milán mészárosnál leadták, de a kilogrammonként járó 126 dinár ellenértéket még nem kapták kézhez, március 20 tól kezdve naponként 13—16 óra időközben, pénteket és szombatot kivéve, az őket megillető összeget átvehetik.

Mindazoknak, akik a szociális célra beszállított élelmiszerre kilogrammonként 70 dinárt kaptak, a 70 és 126 dinár közötti különbözetet utólag fizetik ki.

Holzner s. k.,
az élelmezési hivatal vezetője.

A DMKSz mészárszékei

pénteken délután	1/2 3—6 óráig
szombaton délelőtt	1/2 7—12 „
„ délután	1/2 3—6 „

tartanak nyitva. 275

Eladó 1 átalakított, 6 légkörös, Első Magyar Gazdasági

gőzkazán

Megtéríthető: Tóth János-nál, Torda (Bánát). 273

Hirdessen a Torontál-ban

A szerkesztésért és kiadásért felel: **Uzvegy dr. Mara Jenőné**
Uri (Herren) ucca 7.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beckerek (Nagybeckerek)
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.